

Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisijas uzklauššanas sanāksme

par AS "Gasu" dabasgāzes sadales sistēmas pakalpojuma tarifa projektu

Protokols

Rīgā

2020.gada 25.septembrī

Nr.9

Sanāksmi vada:

V. Uzvārds, Regulatora pārstāvis.

Piedalījās:

- V. Uzvārds, Regulatora pārstāvis;
- V. Uzvārds, Regulatora pārstāvis;
- V. Uzvārds, Regulatora pārstāve;
- V. Uzvārds, Regulatora pārstāvis;
- V. Uzvārds, Regulatora pārstāvis;
- V. Uzvārds, Regulatora pārstāvis;
- V. Uzvārds, Regulatora pārstāve;
- V. Uzvārds, Regulatora pārstāve;
- V. Uzvārds, Regulatora pārstāve;
- V. Uzvārds, Regulatora pārstāvis;
- V. Uzvārds, Regulatora pārstāvis;
- V. Uzvārds, Regulatora pārstāve;
- V. Uzvārds, Regulatora pārstāve;
- V. Uzvārds, Regulatora pārstāve;
- V. Uzvārds, Regulatora pārstāve;
- V. Uzvārds, Regulatora pārstāve;
- V. Uzvārds, Regulatora pārstāve;
- V. Uzvārds, Regulatora pārstāvis;
- V. Uzvārds, Regulatora pārstāve;
- V. Uzvārds, Regulatora pārstāvis;
- V. Uzvārds, Regulatora pārstāve;
- V. Uzvārds, Regulatora pārstāvis;
- V. Uzvārds, AS "Latvenergo" pārstāvis;
- V. Uzvārds, AS "Latvijas Gāze" pārstāvis;
- V. Uzvārds, AS "Latvijas Gāze" pārstāve;
- V. Uzvārds, AS "Latvijas Gāze" pārstāve;
- V. Uzvārds, SIA "Elenger" pārstāvis;
- V. Uzvārds, Ekonomikas ministrijas pārstāvis;
- V. Uzvārds, Būvmateriālu ražotāju asociācijas pārstāvis.

Uzaicinātie:

- V. Uzvārds, AS "Gasol" pārstāve;
- V. Uzvārds, AS "Gasol" pārstāve;
- V. Uzvārds, AS "Gasol" pārstāve;
- V. Uzvārds, AS "Gasol" pārstāve;
- V. Uzvārds, AS "Gasol" pārstāvis;
- V. Uzvārds, AS "Gasol" pārstāvis;
- V. Uzvārds, AS "Gasol" pārstāvis;
- V. Uzvārds, AS "Gasol" pārstāve;
- V. Uzvārds, AS "Gasol" pārstāve;
- V. Uzvārds, AS "Gasol" pārstāve;
- V. Uzvārds, AS "Gasol" pārstāvis;
- V. Uzvārds, AS "Gasol" pārstāvis;
- V. Uzvārds, AS "Gasol" pārstāvis;
- V. Uzvārds, SIA "Mediju Tilts" / AS "Gasol" pārstāvis.

Protokolē:

- V. Uzvārds, Regulatora pārstāvis.

Sanāksme sākas plkst. 10.00.

Darba kārtība:

1. Informācija par uzklauššanas sanāksmes norises kārtību.
2. Komersanta skaidrojums par dabasgāzes sadales sistēmas pakalpojuma tarifa projektu.
3. Uzklauššanas sanāksmes dalībnieku jautājumi un komersanta pārstāvja atbildes.
4. Uzklauššanas sanāksmes dalībnieku priekšlikumi un ieteikumi par AS "Gasol" dabasgāzes sadales sistēmas pakalpojuma tarifa projektu.

1. Informācija par uzklauššanas sanāksmes norises kārtību.

Regulatora pārstāvis informē klātesošos uzklauššanas sanāksmes dalībniekus par sanāksmes mērķi un norises kārtību, par dabasgāzes sadales sistēmas pakalpojuma tarifa projekta izvērtēšanas un apstiprināšanas laiku un kārtību, kā arī par priekšlikumu iesniegšanas kārtību.

Regulatora pārstāvis aicina akciju sabiedrības "Gasol" (turpmāk – AS "Gasol") pārstāvjus iepazīstināt uzklauššanas sanāksmes dalībniekus ar informāciju par Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisijā (turpmāk – Regulators) iesniegto dabasgāzes sadales sistēmas pakalpojuma tarifa projektu.

2. Komersanta skaidrojums par iesniegto dabasgāzes sadales sistēmas pakalpojuma tarifa projektu.

AS “Gaso” pārstāve iepazīstina sanāksmes dalībniekus ar Regulatorā iesniegto dabasgāzes sadales sistēmas pakalpojuma tarifa projektu laika periodam no 2021. līdz 2025.gadam (turpmāk – Tarifa projekts) un sniedz prezentāciju par Tarifa projektu. AS “Gaso” pārstāve paskaidro, ka materiāls uzklauššanas sanāksmei ir izstrādāts atbilstoši Regulatora 2020.gada 16.septembra vēstulei Nr.2-2.42/2447, kurā Regulators norādījis galvenos jautājumus, par kuriem būtu nepieciešams informēt uzklauššanas sanāksmē.

AS “Gaso” pārstāve norāda, ka uzklauššanas sanāksmē informēs par pamatojumu, kādēļ iesniegts Tarifa projekts, par izmaksām, kuras iekļautas Tarifa projektā, par dabasgāzes patēriņa izmaiņām, par ietekmes uz dabasgāzes sadales sistēmas lietotājiem novērtējumu, kā arī par plānotajiem un īstenotajiem efektivitātes pasākumiem uzņēmumā.

Tarifa projekta iesniegšana pamatojama ar Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisijas 2020. gada 6. augusta lēmuma Nr.1/12 “Dabasgāzes sadales sistēmas pakalpojuma tarifu aprēķināšanas metodika” (turpmāk – Metodika) 53.punktu, kas nosaka, ka sadales sistēmas operators atbilstoši Metodikai izstrādātu Tarifa projektu iesniedz līdz 2020.gada 1.septembrim. Kopš 2018.gada ir pieaudzis sadales sistēmas operatora izmaksu apmērs. Šo izmaksu pieaugumu veido izmaksas, kas saistītas ar personālu, iepriekšējā periodā negūtajiem ieņēmumiem, inflāciju un citām sadales sistēmas operatora izmaksām. Vairākās Tarifa projekta izmaksu pozīcijās ir vērojams pieaugums, bet citās izmaksu pozīcijās – samazinājums. Kopējais tarifā iekļaujamo izmaksu pieaugums ir 6%, tomēr pievēršot uzmanību dabasgāzes tehnoloģiskā patēriņa izmaksām, redzams izmaksu samazinājums, jo gandrīz uz pusi samazinājusies dabasgāzes cena.

AS “Gaso” pārstāve norāda, ka personāla izmaksas ir viens no Tarifa projekta svarīgākajiem jautājumiem, jo agrāk akciju sabiedrībā “Latvijas Gāze”, bet pēdējos trīs gadus AS “Gaso”, darbinieku atalgojums neesot bijis palielināts praktiski pēdējos desmit gadus. Tajā pašā laikā uzņēmumā saprot, ka uzņēmuma darbinieki neesot gluži ierēdņi, grāmatveži vai administratīvā darba veicēji, bet pamatā tie ir tehniskie darbinieki, kas uzņēmumā nodrošina vitāli svarīgāko pienākumu – drošību un gāzesvadu apkalpošanu. AS “Gaso” pēdējos divus gadus kopā ar sabiedrību ar ierobežotu atbildību “Fontes Vadības konsultācijas” ir strādājusi pie pētījuma par darbinieku samaksas jautājumiem un darba samaksas atbilstību tirgū esošajai darba samaksai. Pētījuma rezultāti liecinot, ka 71% tehniskajās kategorijās nodarbināto darba samaksa ir zemāka nekā tirgū esošā. Šobrīd tiek pabeigta analīze par darbinieku atalgojuma līmeni salīdzinājumā ar 2019.gada tirgus datiem, bet principā pastāv problemātika un nākamais tarifu periods būs tas, kurā AS “Gaso” plāno šo jautājumu par darbinieku atalgojumu risināt. Uzņēmumam ir būtiski nodrošināt to darbinieku nemainību, kuri tieši rūpējās par drošību ar savām ļoti specifiskajām zināšanām gāzes apgādes jomā un, ja darbinieki tiktu nomainīti, tad tiktu zaudētas ļoti būtiskas kompetences specifiskos jautājumos.

Tarifa projekts tiek iesniegts uz pieciem gadiem, tādēļ uzturēšanas izmaksas aprēķinātas piemērojot inflācijas koeficientu. AS "Gaso" plānoti efektivitātes pasākumi, kur viena no galvenajām sadaļām ir pāreja uz IT risinājumiem, kas attiecīgi nozīmē IT izmaksu pieaugumu, jo IT pakalpojumi kļūst dārgāki. Kopsummā IT risinājumi un apmācību pozīcija, kas saskaņā ar minēto kadru mainību un to, cik uzņēmumam ir svarīgas specifiskās komponentes, ir tās pozīcijas, kuras veido uzturēšanas izmaksu pieaugumu. Uzņēmuma negūtie ieņēmumi, kas saistīti ar dabasgāzes patēriņa izmaiņām, ņemot vērā siltos laika apstākļus 2019. un 2020.gadā, prognozēti vairāk par diviem ar pusi miljoniem eiro. Lai neradītu izmaksu slogu klientiem vienreizējā pārrēķinā, AS "Gaso" piedāvā šo negūto ieņēmumu apmēru sadalīt uz visu regulatīvo periodu – uz pieciem gadiem.

AS "Gaso" pārstāve informē, ka Latvijā lielākie dabasgāzes patērētāji esot siltumapgādes un elektroenerģijas ražošanas uzņēmumi un šo uzņēmumu dabasgāzes patēriņš ir cieši saistīts ar gaisa temperatūras izmaiņām. Bez ārējās temperatūras izmaiņām, dabasgāzes patēriņu cieši ietekmē arī atbalsts atjaunojamiem energoresursiem un dažādi energoefektivitātes pasākumi. Šobrīd Tarifa projekta aprēķinā esot iekļauts trīs gadu vidējais dabasgāzes patēriņš, taču pretēji 2020.gada prognozēm, 2020.gada izpilde varētu būt tikai 12 136 GWh, kas būtu par 14% mazāk nekā 2019.gadā un par 13% mazāk nekā Tarifa projektā. Šāda dabasgāzes patēriņa prognozes iekļaušana Tarifa projektā varētu būt risinājums, lai katru gadu nebūtu jāveic ievērojami pārrēķini, ko atļauj Metodika. Šo jautājumu varētu pārskatīt tarifu saskaņošanas procesā, paredzot dabasgāzes patēriņa korekciju tuvāk reālajai situācijai, jo nav pamata uzskatīt, ka, ņemot vērā pēdējos sešus gadus, laika apstākļi kļūs aukstāki un dabasgāzes patēriņš varētu pieaugt. Šis jautājums būšot aktuāls arī sarunu procesā, veicot Tarifa projekta izskatīšanu.

AS "Gaso" iesniegtajā Tarifa projektā būtiskas izmaiņas tarifu struktūrā nav paredzētas. Kā līdz šim tarifu veidos tarifa mainīgā un fiksētā daļa. Mainīgās tarifa daļas maksājums ir atkarīgs no objektā patērētās dabasgāzes apjoma, bet fiksētais maksājums ir atkarīgs no pieteiktās atļautās slodzes vai faktiski izmantotās atļautās slodzes, gadījumā, kad lietotājs objektā esošo mēraparātu ir aprīkojis ar iespēju datus nolasīt attālināti izmantojot telemetriju. Līdzīgi kā iepriekš, AS "Gaso" piedāvā arī sezonālo tarifu lietotājiem ar sezonālu dabasgāzes patēriņu. Būtiskākās izmaiņas paredz regulatīvā perioda izmaiņas, kas līdz šim bija divi gadi, bet Tarifa projekts ir iesniegts uz pieciem gadiem. Pamatojums piecu gadu regulatīvajam periodam ir vēlme lietotājiem nodrošināt pēc iespējas lielāku stabilitāti saistībā ar iespējamajām izmaiņām sadales sistēmas pakalpojuma tarifos. Tāpat ir pārskatītas 7.tarifa grupas patēriņa robežas. Izvērtējot šīs grupas patēriņu un tā izmaiņas pēdējo gadu laikā, ir veikta tarifa grupu robežu pārskatīšana, paredzot, ka turpmāk 7.tarifa grupā ietilps objekti ar patēriņu no 210 760 000,1 kWh/gadā līdz 1 353 800 000 kWh/gadā, bet 8.tarifa grupā ietilps objekti ar patēriņu no 1 353 800 000,1 kWh/gadā. Šādas izmaiņas veiktas, ņemot vērā to, ka gan atsevišķiem uzņēmumiem, kuri uz brīdi ielec vai izlec no 8.tarifa grupas, gan sadales sistēmas operatoram šādas izmaiņas nodrošinātu mazāku nepieciešamību pēc tarifa pārrēķina gada beigās un nodrošinātu paredzamāku finanšu stabilitāti.

Tarifa projekts paredz mainīgās tarifa daļas samazinājumu visām tarifu grupām, izņemot pirmo tarifa grupu un fiksētās tarifa daļas pieaugumu visām tarifu grupām. Tā

kā samazinājums mainīgajā tarifa daļā ir pietiekami liels, tad principā visām tarifu grupām, izņemot 1.tarifa grupu, dabasgāzes tarifs vidēji samazināsies, bet 2.tarifa grupā tarifs paliks nemainīgs. Tāpat speciālais tarifs sezonālajiem lietotājiem samazināsies par 3%. Lai gan procentuāli izmaksu pieaugums 1.tarifa grupai izskatās liels, vidējais pieaugums monetāri 1.tarifa grupai ir 13,4 eiro/gadā jeb 1,1 eiro/mēnesī, kas nevarētu tikt uzskatīts par ievērojamu pieaugumu. Protams, šī tarifa grupa ir visjūtīgākā pret dažādām tarifu izmaiņām, tomēr jāsaprot, ka AS “Gasos”, jau vienojoties ar Regulatoru spēkā esošā tarifa izstrādes procesā, dosies maksimāli tajā virzienā, kas paredz izmaksas, kuras veidojas konkrētajās tarifu grupās attiecināt uz konkrētajām grupām. AS “Gasos” pārstāve norāda, ka kopumā Tarifa projektā iesniegtie un aprēķinātie tarifi izskatās labi, un visi AS “Gasos” klienti varētu būt apmierināti ar jaunajiem tarifiem.

AS “Gasos” pārstāve norāda, ka gan šajā, gan spēkā esošā tarifa izstrādes procesā AS “Gasos” ir uzklauzījusi vairākas idejas tarifa grupu izmaiņām. Uz doto brīdi esot izvērtēti vismaz 8 varianti, kā varētu mainīt esošās tarifu grupas, tomēr neviens no saņemtajiem un izskatītajiem variantiem īsti nepiedāvā labāko praksi tarifu struktūrai – caurskatāmai, vienādai, stabilai, saprotamai. Tāpat svarīgi, lai izmaiņas neveidotu ievērojamas administrēšanas izmaksas, norēķinu sistēmas izmaksas un IT sistēmu pielāgošanu, kas attiecīgi atkal būtu jāsedz lietotājiem. Saņemtie piedāvājumi par tarifu grupu veidošanas principiem neesot ignorēti, tomēr nevienam no variantiem nav bijis pamatojums, ka ar tā ieviešanu tiktu sasniegts labāks mērķis.

Pēdējos divos gados ir uzsākti vairāki efektivitātes auditi dažādās uzņēmuma struktūrvienībās. Ļoti nozīmīgs darbs tiek veikts pie datu kvalitātes uzlabošanas jeb datu sakārtošanas, jo datu precizitāte par uzņēmuma klientiem, patēriņu, objektu īpašniekiem un citiem rādītājiem ir svarīga prognozēšanā un patēriņa uzskaites procesā. Uzņēmumā lielā mērā esot pāriets no papīra dokumentiem uz elektronisko dokumentu vadības sistēmu. Jāmin arī, ka Covid radīto seku rezultātā AS “Gasos”, tāpat kā citi uzņēmumi, spēj nodrošināt komunikāciju ar klientiem un pakalpojumu nodrošināšanu elektroniski, attiecīgi saņemot pieprasījumus un tos apstrādājot, lai klienti saņemtu pakalpojumus. AS “Gasos” pārstāve norāda, ka šis laiks uzņēmumam esot devis skatījumu uz jomām, kurās nepieciešami uzlabojumi digitālās vides attīstībai. Pamata pasākumi darbības uzlabošanai esot uzsākti, un to mērķis esot optimizēt un padarīt efektīvākus esošos procesus, rezultātā samazinot personālam veicamo darbu apjomu. Darba stundas, kuras tiktu ietaupītas uzlabojot digitālo pakalpojumu sniegšanu, varētu tikt novirzītas uz citiem svarīgiem darba pienākumiem.

Turpmākajā periodā plānotie efektivitātes pasākumi esot vērsti uz jaunu IT sistēmu ieviešanu, ar kuru palīdzību būs iespējams nodrošināt vēl efektīvāku darba procesu, samazināt vairākkārtīgi veicamās darbības, kā arī uzlabot datu un informācijas apriti uzņēmumā. Otrs vitāli svarīgais bloks ir spēja savlaicīgi novērtēt sistēmas darbību. Plānots ieviest ekspluatācijas un avārijas dienestu darbu elektronisko uzskaiti, centralizēto aktīvu pārvaldības sistēmu, kā arī uzsākt katodaizsardzības SCADA sistēmas modernizēšanu, kas nodrošina drošību un resursu vadības procesu. Svarīgs virziens nākotnē ir viedo skaitītāju uzstādīšana objektos, kuri dabasgāzi izmanto apkures nodrošināšanai, tādējādi uzlabojot datu kvalitāti un samazinot darba apjomu uzņēmuma darbiniekiem, kuri nodrošina dabasgāzes patēriņa uzskaites datu saņemšanu un apstrādi. Uzņēmums plāno veikt efektivitātes auditus praktiski visās jomās, ar mērķi

maksimāli sakārtot visus procesus uzņēmumā, lai tie atbilstu labākajai praksei. AS “Gaso” pārstāve uzsver, ka efektivitātes uzlabošanas rezultātu ietekme uz lietotājiem nākotnē ne vienmēr ir mērāma naudas izteiksmē vai noteiktos koeficientos. Primārie jautājumi ir drošības uzlabošana, bet, protams, nākotnē ir iespējams arī izmaksu samazinājums, jo ar IT risinājumu ieviešanu tiek samazināts manuāli veicamais darbs, samazinot cilvēkstundas. Sākotnēji, lai īstenotu efektivitātes pasākumus, ir nepieciešamas papildu investīcijas dažādu IT risinājumu ieviešanā, kas attiecīgi atspoguļojas Tarifa projektā paredzētajā izmaksu pieaugumā. AS “Gaso” pārstāve uzsver arī SCADA sistēmas modernizēšanu, kas ir viena no nopietnākajām sistēmām, jo parāda, kā tiek uzlabots gāzesvadu tehniskais stāvoklis un pagarināts to lietderīgās lietošanas laiks. Eksploatācijas un avārijas darbu elektroniskās uzskaites sistēma, kas veicina drošu sistēmas darbību, palīdz centralizēt izsaukumu pieņemšanu un digitalizēt darba pārvaldību, kas paredz operatīvu reakciju uz notikumiem un analīzi, lai novērstu šādu notikumu atkārtošanos.

AS “Gaso” pārstāve pateicas par iespēju iepazīstināt dabasgāzes sadales sistēmas lietotājus ar Tarifa projektu un plāno, ka tiks organizētas vairākas individuālas sanāksmes par konkrētiem jautājumiem, kas saistīti ar Tarifa projektu un tajās AS “Gaso” būs iespēja pamatot konkrētas izmaksu pozīcijas.

Regulatora pārstāvis – Liels paldies par prezentāciju. Kā jau tika minēts pirms tam un papildinot AS “Gaso” pārstāves sniegto viedokli, sadales sistēmas operatoram un Regulatoram noteikti būs darba sanāksmes, kuru laikā būs diskusijas par specifiskiem jautājumiem, izmaksu pozīcijām, apjomiem un citām lietām, kas šobrīd ir neskaidras.

Jautājums saistībā ar iesniegto tarifu aprēķinu, vai būtu iespējams sniegt skaidrojumu par Tarifa projektā neiekļauto efektivitāti, jo regulatīvajā periodā jeb 5 gados ir iekļautas izmaksas, kuras saistītas ar IT sistēmu uzturēšanu, un kā jau AS “Gaso” pārstāve minēja, tas ir saistīts ar efektivitātes uzlabošanu uzņēmumā. Savukārt, Tarifa projektā nav informācijas par plānoto efektivitāti, ko uzņēmums plāno sasniegt, ieviešot un uzlabojot minētās IT sistēmas. No sniegtās informācijas noprotams, tad AS “Gaso” šobrīd plāno ieviest jaunas IT sistēmas un uzlabot esošās, lai nākotnē samazinātu uzņēmuma izmaksas, bet piecu gadu laikā šis izmaksu samazinājums varētu neparādīties, jo tas ir mērāms daudz ilgākā termiņā?

AS “Gaso” pārstāve – Uz šo brīdi to tiešām ir sarežģīti prognozēt, jo uzņēmums šobrīd atsevišķos departamentos ir efektivitātes auditu veikšanas sākuma posmā un, skatoties uz uzņēmumu kopumā, sākotnēji būtu jāpabeidz efektivitātes auditu visos departamentos, kas plānoti šogad un arī nākamajā gadā. Paralēli tam, atsevišķās struktūrvienībās, kur jau ir pieņemti lēmumi par konkrētiem IT risinājumiem, uzņēmums uz tiem virzās, iekļaujot tos vismaz nākošo trīs gadu budžetā. Tomēr šobrīd to aprēķināt konkrēti mērāmā izmaksu samazinājumā ir sarežģīti, tādēļ konkrēts efektivitātes rādītājs nav iekļauts Tarifa projektā. Par efektivitātes sadaļu visdrīzāk būs nepieciešama individuālā diskusija, kuras laikā vienosimies, vai var noteikt konkrētu efektivitātes koeficientu.

Regulatora pārstāvis – Paldies. No metodikas ietvara efektivitātes koeficients ir vienošanās starp Regulatoru un sadales sistēmas operatoru, par to, kāds mērķis ir sasniedzams nākamajā regulatīvajā periodā. Kā tas tika uzsvērts arī Metodikas izstrādes

laikā, ir grūti sasniegt šos efektivitātes rādītājus īsākā periodā, bet garākā laika posmā tos noteikti var sasniegt, līdz ar to būs jautājumi no Regulatora puses par plānoto efektivitāti saistībā ar IT sistēmu ieviešanu un citiem aspektiem. Tas noteikti ir nākamo darba sanāksmju jautājums.

3. Uzklaušanas sanāksmes dalībnieku jautājumi un komersanta pārstāvju atbildes par Tarifa projektu.

Regulatora pārstāvis – Virzoties tālāk, es aicinu uzklaušanas sanāksmes dalībniekus sniegt savu viedokli vai uzdot jautājumus par iesniegto Tarifa projektu.

AS “Latvenergo” pārstāvis – Jāsaka, ka AS “Latvenergo” ļoti pozitīvi vērtē iesniegto Tarifa projektu. Cerams, ka AS “Latvenergo” sākotnējie komentāri pie Metodikas izstrādes vismaz daļēji ir ņemti vērā. Protams, ka gribētos, lai darbs neapstātos un mēs redzētu arī efektivitātes jautājumus AS “Gasos” dienaskārtībā. Bet kopumā mēs Tarifa projektu vērtējam atbalstoši.

Tarifa projekts tika iesniegts uz piecu gadu periodu, kas kopumā arī ir atbalstoši. Jautājums ir par publicējamajā daļā minēto AS “Gasos” nepieņemšanu Regulatora apstiprinātajai kapitāla atdeves likmei un, cik saprotams no pieejamās informācijas, ir uzsākts tiesvedības process. Kā šis jautājums, ja tas atrisināsies par labu vienai vai otrai pusei, ietekmēs apstiprinātos tarifus? Vai mums ir solījums, ka turpmākos piecus gadus tarifi nemainīsies vai arī tiks veikts kāds pārrēķins?

AS “Gasos” pārstāve – Pie mums tiesvedības nenotiek ātri, tas būs gads, divi vai vairāki, jo vienā vai otrā virzienā ejot šim jautājumam, katra no pusēm nebūs apmierināta ar rezultātu un visdrīzāk turpinās šo tiesvedību līdz godīgām beigām. Tieši tiesas lēmums noteiks, vai notiks izmaiņas uz atpakaļejošu procesu, vai uz nākotni, vai vispār nebūs izmaiņas un viss paliks kā ir. Es saprotu Jūsu interesi un pozitīvo vērtējumu esošajam Tarifa projekta piedāvājumam, taču garantēt par to, ko lems tiesa un, kāds būs tālākais situācijas risinājums, ir ļoti grūti prognozēt. Ja tiesa lems, tad izmaiņas gaidāmas no tā brīža, kad stāsies spēkā tiesas spriedums, bet ja nekas nemainīsies, tad tarifs paliks tāds pats, kāds tas tiks apstiprināts.

Regulatora pārstāvis – Jā, no Regulatora puses, ja es varu papildināt, tad es gribētu atbalstīt komersanta pausto viedokli, ka šobrīd Tarifa projekts ir iesniegts atbilstoši apstiprinātajai vidējai svērtajai kapitāla atdeves likmei un komersants ir izmantojis likumā dotās tiesības pārsūdzēt kapitāla atdeves likmes aprēķināšanas metodiku. Attiecīgi, ja tiesa lems par labu vienai no pusēm, tad tiks vērtēti tālākie risinājumi saistībā ar iesniegto vai spēkā esošo dabasgāzes sadales sistēmas pakalpojuma tarifu. Bet tas noteikti ir tāls ceļš, tādēļ patreiz uz šo jautājumu ir ļoti grūti atbildēt.

Būvmateriālu ražotāju asociācijas pārstāvis – Par to, ka ir jāpaaugstina tarifi šodien ļoti daudzi min – gan valsts iestādes, gan citas iestādes. Prezētācijā dzirdēju tādu frāzi, ka ir jārunā par labākiem un augstākiem mērķiem un es īsti nesapratu, kuri ir tie labākie un augstākie mērķi? Mūsu uzņēmēju skatījumā šodien ir viens neatrisināts jautājums, kas attiecās ne tikai uz gāzes nozari, bet arī uz elektroenerģiju, un tas ir par mājāsaimniecību gāzes infrastruktūras izmaksu segšanu, ko veic rūpniecisko uzņēmumu. Vai varētu vienreiz šo jautājumu sakārtot, lai uzņēmējiem nav šādas liekas izmaksas?

AS “Gaso” pārstāve – Mēs neejam virzienā, kad uzņēmējiem paaugstinās tarifs. Ja uzmanīgi vērojāt prezentāciju, tad redzat, ka no trešās līdz astotajai tarifu grupai tarifi vidēji samazinās. Tas nozīmē, ka mēs tieši šajā virzienā ļoti plānveidīgi virzāmies, lai maksimāli izmaksas tiktu attiecinātas uz tiem pakalpojumu saņēmējiem, kuri šīs izmaksas rada. Par straujākām pārmaiņām es šobrīd nevaru sniegt komentārus.

Būvmateriālu ražotāju asociācijas pārstāvis – Mēs nerunājam par prognozēto samazinājumu, bet par jautājumu, kādēļ uzņēmējiem vispār tas būtu jādara.

AS “Gaso” pārstāve – Tarifs nav izveidojies šodien. Esmu pārsteigta par kolēģiem un sadarbības partneriem, kuri nespēj novērtēt to, ka notiek kaut kas labāks, kuri gribētu palikt tur, kur mēs bijām pirms pieciem vai desmit gadiem, kad tiešām, manuprāt, lielie uzņēmumi subsidēja pavisam mazos pakalpojumu saņēmējus. Kopš AS “Gaso” ir izveidota, no pirmās tarifu dienas mēs tieši ejam šajā virzienā, kad meklējam maksimāli līdzsvarotu pieeju tām izmaksām, kuras ir jāsedz visām uzņēmumu grupām. Vienreizēja šādu izmaksu pārlikšana uz vienu vai otru grupu atkal radītu disbalansu ar vēlmi pārtraukt dabasgāzes kā energoresursa lietošanu, kas beigās vienalga atgrieztu izmaksas pie ražotājiem vai lielajiem uzņēmumiem, kuri dabasgāzi turpinātu izmantot kā ērtu un pietiekami lētu energoresursu. Tajā pašā laikā, ja visi mazie lietotāji atslēgtos no sadales sistēmas, tad visas izmaksas būtu jāsedz lielajiem uzņēmumiem. Ja skatāmies uz reālo situāciju, tad mēs esam virzienā, kurā Jums šīs izmaksas samazinās.

Regulatora pārstāvis – Papildinot no Regulatora puses, vērtējot Tarifa projektu, viena no sadaļām ir izmaksu attiecināšanas modelis, kura ietvaros tieši tiks vērtēts vai un kādas izmaksas tiek attiecinātas uz tām lietotāju grupām, uz kurām tās attiecas. Līdz ar to šis ir Tarifa projekta vērtēšanas jautājums, kas saistīts ar izmaksu attiecināšanu, lai katra lietotāju grupu segtu uz to attiecināmās izmaksas. Šis jautājums noteikti būs aktuāls līdz Tarifa projekta apstiprināšanai.

Regulatora pārstāvis –Vispirms vēlētos pateikties AS “Gaso” par sniegto prezentāciju. Protams, ka mēs redzam vairākus soļus pareizajā virzienā, bet es vēlētos uzdot jautājumu par pēdējo slaidu sniegtajā prezentācijā.

Es teiktu, ka AS “Gaso” ir visas ekonomikas vērti uz dabasgāzes resursu šobrīd Latvijā. Šobrīd tikai neliels daudzums dabasgāzes nonāk līdz gala patērētājam, neizmantojot AS “Gaso” sadales sistēmu. Ņemot vērā nozīmīgo ietekmi uz rūpniecību, mana aplēse ir tāda, ka tarifa struktūra var ietekmēt iekšzemes kopproduktu vismaz par 5%. Iesniegtais Tarifa projekts ir solis uz priekšu, bet man šķiet, ka tas ir ļoti niecīgs. Atšķirībā no citām valstīm, Latvijā nav tieši pieslēgti lietotāji pārvades sistēmai, un tādēļ ir jāskatās, kāda ir tarifa ietekme uz konkurētspēju. Tarifā, joprojām tiek subsidēti mazākās grupas lietotāji (dzīvokļi jeb mājsaimniecības, kuras izmanto dabasgāzi plītim) un pamatā tas notiek uz augstas utilizācijas pieslēgumiem rūpnieciskajā sektorā. Kāpēc šodien Latvijā mums ir jāsubsidē fosilais resurss dzīvokļos, kur ir alternatīva? Nepārslēdzās liels skaits lietotāju, kad pavisam nesen caur būvnormatīvu ieviesa ventilācijas sistēmas ierobežojumus, nepārslēdzās, kad tikko ieviesa kaut nelielu fiksēto maksu, pat ja šiem lietotājiem ir alternatīva. Esošais tarifs joprojām vājina rūpniecisko patērētāju konkurētspēju. Ja mēs salīdzinām un vēlamies piesaistīt investīcijas no Vācijas, mums tarifa atšķirība bieži vien ir ievērojama pat ar Vāciju. Tuvākajā perspektīvā rūpniecības uzņēmumiem vēl nav alternatīvas dabasgāzei. Šobrīd alternatīvas nav specifiskos

ražošanas sektoros. Dzīvokļu izmaksas pret rūpniecības uzņēmumu izmaksām, spēkā esošajā tarifā ir 30 reižu mazākas uz vienu jaudas vienību. Ir sperts solis uz priekšu, jo šobrīd jaunais tarifs būs ar 20 reižu atšķirību, bet tās ir 20 reizes par vienu jaudas vienību. Šķērssubsīdija ir ievērojama dabasgāzes plītij ar cepeškrāsni ar atļauto slodzi līdz 6 m³/h, kur uz šo daudzskaitlīgo lietotāju grupu, nav attiecinātas visas izmaksas. Kāda ir AS “Gaso” aplēse par to, kāds būtu tarifs (gada vai mēneša maksājums), ja visas izmaksas būtu taisnīgi un godīgi attiecinātas uz dzīvokļiem?

Otrais jautājums ir par regulējamo aktīvu bāzes (turpmāk – RAB) pārvērtēšanu. Redzams ļoti nozīmīgs RAB pieaugums, un, lai gan es neesmu finanšu vadības speciālists, man likās, ka pieaugums ir milzīgs. Kāda metodika ir izmantota biroja telpu pārvērtēšanas veikšanai? Kā Jūs nonācāt pie šāda RAB līmeņa pieauguma? AS “Gaso” sniegtās prezentācijas sadaļā par dabasgāzes patēriņa prognozi būtu jāatrod labākais risinājums. Aukstākas vai siltākas ziemas rezultātā ieņēmumu svārstības ir ievērojamas un tas, galvenokārt ir pateicoties tam, ka tarifu struktūra ir attālināta no izmaksu struktūras. Pietuvinot tuvāk fiksētās un mainīgās izmaksas, šī problēma samazinātos un mums par to vairs nebūtu jādiskutē.

Trešais jautājums ir saistīts ar to, ka nesen iepazinos ar Vācijas regulatora “*Bundesnetzagentur*” sniegto informāciju un to, ka metodikas līmenī ir noteikta tarifu struktūra, ko attiecinā uz visiem dabasgāzes sadales sistēmas operatoriem, kuri ir neskaitāmi daudz. Viņiem ir skaidrs aizliegums grupēt pēc patēriņa, un īpaši interesanti, ka aizliedz grupēt arī pēc spiediena, ļaujot grupēšanu veikt tikai un vienīgi pēc jaudas. Tas ir līdzīgi, kā jau izteiktajā piedāvājumā AS “Gaso”, kas paredzētu sākotnējo grupēšanu pa diapazoniem un lielākiem patērētājiem veidot tarifu proporcionāli jaudai. Vācijā ir aizliegta grupēšana pēc spiediena, jo ir ieviesta jauna inovācija, kas ļauj lielākiem patērētājiem, mūsu gadījumā tas būtu AS “Latvenergo” vai kāds lielāks rūpniecības uzņēmums, piemērot speciālus tarifus, ja gadījumā viņiem rodas iespēja pieslēgties pārvades sistēmai. Saskaņojot ar regulatoru, ir iespējams piemērot speciālu tarifu, lai nezaudētu aktīvus un neradītu papildu izmaksas ar patērētāju aiziešanu, kas ir netālu no pārvades sistēmas. Ja arī AS “Gaso” pārietu uz šādām jaudas grupām, un pilnībā atteiktos no grupēšanas pēc patēriņa, vai tas būtu izdarāms un kādas problēmas sadales sistēmas operatoram tas radītu? Jāņem vērā, ka IT sistēmā jau šobrīd ir jaudas grupas, kuras iespējams būtu nepieciešams tikai papildināt. Vai tas būtu šogad izdarāms? Jo manuprāt, tas uzreiz samazinātu šo 20 reižu atšķirību par vienu jaudas vienību, kā tas ir starp dzīvokļiem un rūpnieciskajiem uzņēmumiem. Protams, to var izdarīt arī tā, lai kaut kāda mazāka atšķirība sākotnēji paliek un būtu mazāk sāpīga ietekme.

AS “Gaso” pārstāve –Attiecībā uz pirmo jautājumu par izmaksu attiecināšanu. Šobrīd es neesmu gatava nosaukt kādu konkrētu skaitli, jo tāds aprēķins nav veikts. Uz to ir iespējams paskatīties no dažādiem aspektiem. Par RAB vērtību man nav šaubu, bet es nevaru pateikt, kādēļ vienā vai otrā pozīcijā ir tieši tāds pieaugums, jo pārvērtēšanu ir veikuši sertificēti vērtētāji – “Grant Thornton”, bet pēc tam “PricewaterhouseCooper” sniedza atzinumu, ka pārvērtēšana ir veikta korekti. Nav pamata apšaubīt, ka RAB nav novērtēta atbilstoši tirgus vērtībai. Ļoti šaubos, ka šīs organizācijas to darītu, ja AS “Gaso” palūgtu kādu pamatlīdzekli pārvērtēt augstāk nekā tas būtu. Attiecīgi, izmaksu pieaugums tiek attiecināts uz fiksēto tarifa daļu, jo tieši RAB iekļautie pamatlīdzekļi ir

tie, kas ir izmaksu pamatā. Tieši tādēļ fiksētās maksas paaugstināšana ir tieši tas ceļš, kur mēs viennozīmīgi virzāties.

Ja mēs runājam par to, kā ir Vācijā vai kādā citā valstī, tad es varētu minēt, ka Vācijā ir cita ekonomiskā situācija vai arī vēl citus argumentus minēt, tāpēc nevar vienmēr ņemt piemēru no citām valstīm, it īpaši valstīm, kurās ir desmitiem vai pat simtiem sadales sistēmas operatori. Attiecīgi arī veicot padziļinātu analīzi, nevis fragmentus, varētu saprast, kādēļ konkrētajā valstī sadales sistēma ir tāda. Tāpēc mēs šobrīd uzskatām, ka esošā tarifu struktūra ir korekta. Ja mēs gribam, kā jau Metodikas izstrādes laikā mēs diskutējām, domāt par citiem kritērijiem kā tiek noteiktas tarifu grupas, tad par to ir ļoti detalizēti jādiskutē. Pilnīgi noteikti, ka to nav iespējams izdarīt līdz šī gada beigām. Pat ja mēs to gribētu, es tam neredzu pamatojumu, jo tā nav tikai vienas komponentes iekļaušana IT sistēmā. Tam visam tālāk ir visciešākā saistība ar norēķiniem ar klientiem. Es aicinātu šai diskusijai atvēlēt laiku, kad mēs runāsim par izmaksu attiecināšanas sadaļu. Varbūt pietiekami nekonkrēti, bet tajā pašā laikā atbilstoši šī brīža situācijai, kad, ja mēs vēlamies kaut ko būtiski mainīt, tad tam visam ir daudz sarežģītāka administrēšana, izdevumi papildus IT risinājumiem un, protams, izmaiņu skaidrošana klientiem. Bija brīdis, kad mēs vienkārši pārgājām no kubikmetriem uz kilovatstundām, un jau tad, pat ja klientam nekas nemainījās, bet vienkārši parādījās jauna sadaļa rēķinos, bija jāveic nopietns skaidrojošais darbs gan mums, gan tirgotājiem par šīm izmaiņām. Ja mēs pieņemam, ka vairāk kā četriem simtiem tūkstošu klientu, kuri ir individuālie lietotāji būtu izmaiņas, tad, sperot šādus soļus, tiem ir jābūt ļoti sagatavotiem un skaidri saprotamiem. Būtu jāskaidro, ko tas uzlabos, ja mēs jau šobrīd ejam virzienā, ka izmaksas tiek virzītas uz fiksēto maksu atbilstoši to rašanās avotiem.

Regulatora pārstāvis – Ja es varu vēl papildināt pausto viedokli un to, ko AS “Gaso” ir minējuši iepriekš, ka ir vērtēti astoņi iespējamie diferencēto tarifu struktūras varianti, tad jautājums ir, vai Jūs esat vērtējuši arī šo iespējamo variantu par pāreju uz jaudas grupām vai tas vairāk bija saistīts ar patēriņa grupu izmaiņām?

AS “Gaso” pārstāve – Tas bija vairāk saistīts ar patēriņa grupu izmaiņām.

AS “Latvijas Gāze” pārstāve – Man ir divi komentāri attiecībā uz Regulatora pārstāvja minēto. Pirmkārt, par izmaksu attiecināšanu un nodrošināšanu, ka viena patērētāju grupa nesubsidē citus patērētājus. Attiecīgi par pausto viedokli, ka lietotāji, kuri dabasgāzi izmanto plītim, visvairāk tiek subsidēti no citiem lietotājiem. Faktiski, aicinājums vai norādījums, ka šiem patērētājiem visdrīzāk būtu jāpārslēdzas prom no fosilā kurināmā izmantošanas savā ikdienā, tad ir jāatzīmē tas, ko arī AS “Gaso” pārstāve minēja, ka sadales sistēmas uzturēšanas izmaksas jau no tā nesamazināsies. Šādiem patērētājiem aizejot prom no dabasgāzes kā kurināmā, klientu skaits, kuriem jāsedz šīs izmaksas par sistēmas uzturēšanu, tikai samazināsies. Otrkārt, ja Regulatora padome uzskata, ka šie patērētāji tiek nepamatoti subsidēti, tad es aicinātu arī pārskatīt dabasgāzes cenas noteikšanas metodiku, tuvinot to pēc iespējas tirgus mehānismiem.

4. Uzklauššanas sanāksmes dalībnieku priekšlikumi.

Regulatora pārstāvis aicina sanāksmes dalībniekus papildus priekšlikumu un ieteikumu paušanai. Uzklauššanas sanāksmes dalībniekiem nav papildus priekšlikumu un ieteikumu par AS “Gaso” Tarifa projektu.

Regulatora pārstāvis pateicas klātesošajiem par pieslēgšanos uzklauššanas sanāksmei un slēdz uzklauššanas sanākumi.

Uzklauššanas sanākumi slēdz plkst. 11.10.

Uzklauššanas sanāksmes vadītājs

V. Uzvārds

Protokolētājs

V. Uzvārds